

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької мови

Дипломна робота
магістра

з теми: **«ФОРМУВАННЯ МОВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ
З ВИКОРИСТАННЯМ МОБІЛЬНИХ ЗАСТОСУНКІВ»**

Виконала: студентка II курсу групи Nim1-M22
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))

Масловська Алла Михайлівна

Керівник:

Добринчук О.О., кандидат філологічних наук,
доцент кафедри німецької мови, доцент

Рецензент:

Мельник І.В., кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської мови, доцент

Кам'янець-Подільський – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ МОВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ З ВИКОРИСТАННЯМ МОБІЛЬНИХ ЗАСТОСУНКІВ.....	7
1.1. Мовна компетентність як методична проблема.....	7
1.2. Шляхи формування мовних компетентностей на уроках німецької мови.....	14
1.3. Порівняльна характеристика мобільних застосунків для навчання німецької мови.....	25
1.4. Переваги та недоліки сучасних мобільних додатків у навчальному процесі.....	44
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ МОВНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТАРШОКЛАСНИКІВ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ МОБІЛЬНИХ ЗАСТОСУНКІВ.....	52
2.1. Методична розробка фрагментів уроків німецької мови із використанням мобільних застосунків для формування мовних компетентностей.....	52
2.2. Методичні рекомендації щодо організації процесу формування мовних компетентностей старшокласників із використанням мобільних застосунків (за результатами анкетування).....	64
ВИСНОВКИ.....	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	77

ВСТУП

У зв'язку із змінами в організації викладання іноземних мов в школах України, педагоги переосмислюють свою роль в освітньому процесі. Замість традиційної функції наставника, вчителі тепер виступають як спостерігачі, посередники та керівники. Вимоги до випускників теж зазнали змін, адже володіння іноземними мовами стало ключовою компетентністю.

Згідно з експертними прогнозами, на ринку праці найбільш успішними будуть ті фахівці, які ефективно володіють іноземними мовами, готові до навчання протягом усього життя та користуються сучасними технологіями. Освітняни впроваджують сучасні технології в уроки іноземних мов, урахуваючи важливість цифрових засобів навчання для молодого покоління.

Сучасна середня освіта акцентує гармонійний розвиток учнів, поєднуючи традиційні методи навчання з передовими мультимедійними технологіями. Навчання іноземних мов визнано необхідною складовою освіти, яка сприяє розвитку інтелекту та формуванню особистості, враховуючи суспільні потреби у знаннях.

У старших класах учні формують компетентність, орієнтовану на професійне самовизначення. Здобувачі середньої освіти вдосконалюють іншомовні навички та вміння, фокусуючись на цілісних орієнтирах та світогляді.

Оволодіння іноземними мовами стає невід'ємною якістю для конкурентоспроможності в сучасному світі. Вивчення іноземних мов важливе для ефективної роботи з сучасними технологіями та участі в міжнародних проектах.

Щоденно наростає популярність інтернету та кількість користувачів мобільних пристроїв. Ці зміни повністю визначені загальним бажанням до зручності та мобільності у всіх аспектах життя. Значущість мобільних додатків у сфері освіти зростає, а головна причина цього полягає у можливостях, які вони надають: колективна робота учнів над завданнями під час уроку і позаурочної діяльності,

обмін файлами, організація дистанційного навчання та взаємодія з батьками. Дослідженню використання інформаційно-комунікаційних технологій присвятили свої наукові праці В. В. Корольський, Т. Г. Крамаренко, С. О. Семеріков, С.В. Шокалюк, О. І. Пометун, Л. В. Пироженко, А. А. Волосюк, О. М. Гавриленко, Ю.О.Жука та інші науковці.

Гаджети поступово стають необхідною складовою навчання, що відома як мобільний навчальний інструмент. Використання мобільних пристроїв стало поширеним елементом освіти, де учні можуть працювати над завданнями як індивідуально, так і в групах. З розвитком інформаційних технологій мобільні застосунки стають більш доступними і відкривають нові горизонти для їх впровадження в освітній процес.

Таким чином, **актуальність** дослідження обумовлена розвитком мовної компетентності на уроках німецької мови з використанням мобільних додатків з огляду на роль сучасних технологій в освітньому процесі та їх потенціал для створення інтерактивних та персоналізованих інструментів навчання, які допомагають мотивувати учнів та підвищити якість вивчення мови.

Мета роботи – дослідити формування мовних компетентностей на уроках німецької мови з використанням мобільних додатків.

Відповідно до мети було поставлено наступні **завдання**:

- з'ясувати особливості мовної компетентності;
- визначити шляхи формування мовних компетентностей;
- порівняти мобільні застосунки для вивчення німецької мови;
- проаналізувати переваги та недоліки сучасних мобільних додатків у навчальному процесі;
- розробити фрагменти уроку з використанням мобільних застосунків для формування мовних компетентностей та методичні рекомендації щодо їх використання.

Об'єктом дослідження є мовні компетентності на уроках німецької мови з використанням мобільних додатків.

Предмет дослідження – різноманітні мобільні застосунки та платформи для формування мовних компетентностей з німецької мови.

Для досягнення визначеної мети та вирішення поставлених завдань були застосовані наступні **методи дослідження**: *теоретичні*: вивчення й аналіз наукової та науково-методичної літератури з проблеми дослідження; порівняння, узагальнення та систематизація мобільних застосунків; *емпіричні*: спостереження; експеримент; опитування; опис; *статистичні*: методи обробки експериментальних даних, графічне представлення отриманих результатів.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в розробці фрагментів уроків з використанням мобільних застосунків для формування фонетичної, лексичної та граматичної компетентності учнів закладів загальної середньої освіти. Розроблені вправи можуть бути інтегровані в процес навчання німецької мови старшокласників, а також бути основою для подальшої роботи з мобільними застосунками.

Апробація результатів дослідження здійснювалася на:

- IV Всеукраїнській студентській науковій конференції «Формування сучасної науки: методика та практика» (м.Київ, 20 жовтня 2023 року).
- VI Міжнародній науковій конференції «Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття» (08.12.2023; м. Черкаси, Україна).

Публікації. Окремі результати наукового дослідження висвітлено у 2 опублікованих працях (у збірниках матеріалів конференцій):

1. Масловська А. До питання мовної компетентності. *Формування сучасної науки: методика та практика*: матеріали IV Всеукр. студ.- наук. конф., 20 жовт. 2023р. Київ, 2023. С. 157-159.

2. Масловська А. Мобільні застосунки в навчанні німецької мови:

використання та ефективність. *Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття*: матеріали VI Міжнар. наук. конф., 8 грудня. Черкаси, 2023. С. 302-305.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків та списку використаних джерел (65 найменування). Загальний обсяг роботи – 83 сторінки, з них основного тексту – 76 сторінок.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі було досліджено ефективність методики, що передбачає впровадження в навчальний процес серії завдань на основі онлайн-технологій та мобільних застосунків, спрямованих на формування фонетичної, лексичної та граматичної компетентності учнів старших класів загальноосвітніх шкіл. У ході нашого дослідження ми прийшли до таких висновків:

Необхідність розвитку мовних компетентностей учнів зумовлена не лише відповідним чином оновленим змістом навчання, а й упровадженням відповідних методів і прийомів навчання. Найбільш ефективним способом реалізації комунікативного підходу є інтерактивні методи навчання. Систематичне використання інтерактивних методів навчання є важливим і фундаментальним елементом сучасної освіти.

Одним з головних критеріїв комунікативного підходу є створення в процесі навчання мовленнєвих ситуацій, наближених до реального життя. Навчальний процес у сучасній школі – це насамперед спільна діяльність учителя й учня, де учень є суб'єктом навчання і спілкування нарівні з учителем. При цьому слід дотримуватися таких стандартів: знати вікові особливості учнів та рівень їхніх мовних компетентностей; ознайомити з особливостями діалогічного методу; поступово впроваджувати інформаційно-комунікативні технології в навчальний процес; постійно вдосконалювати вміння взаємодіяти в групах.

У першому розділі нашої роботи ми розглянули основні поняття, які стосуються компетентісного підходу у навчанні іноземних мов, спробували розмежувати поняття «компетентність» та «компетенція» та з'ясували, що компетенція у широкому розумінні – це сукупність знань, навичок, вмінь і властивостей, які дозволяють ефективно виконувати конкретні завдання або функції

та вказує на загальні або конкретні характеристики, необхідні для досягнення успіху у вивченні мови; компетентність означає здатність і готовність застосовувати свої компетенції в конкретних ситуаціях або визначеному контексті, цей термін більше акцентує увагу на вмінні та здатності застосовувати знання та навички у практичних ситуаціях, може включати не лише теоретичні аспекти, але й здатність використовувати їх ефективно в реальних умовах.

Отже, «компетенція» частіше вказує на набір якостей або характеристик, тоді як «компетентність» відображає здатність успішно використовувати ці якості в практиці.

Також у роботі було з'ясовано, що мовна компетентність визначається рядом особливостей, які вказують на здатність особи використовувати мовні засоби адекватно та ефективно в різних ситуаціях. Спочатку, мовна компетентність включає засвоєння мовних норм, що складаються з історично сформованих правил у фонетиці, лексиці, граматиці, орфоєпії та семантиці. Особливість полягає в розумінні та усвідомленні цих норм, які визначають коректність та вірність використання мови. Доречне та адекватне використання мовних умінь – це важливий аспект мовної компетентності. Це передбачає не лише теоретичне знання мови, але й здатність практично використовувати її у реальних ситуаціях, дотримуючись встановлених норм і стандартів. Висловлювання власних думок та ідей – це ще одна проява мовної компетентності. Вміння ефективно висловлювати власні бажання, думки, наміри та міркування є важливим аспектом владарювання мовою. Усномовленнєве спілкування, що охоплює як монологічні, так і діалогічні форми спілкування, є ключовим вираженням мовної компетентності. Особа, яка має розвинену мовну компетентність, здатна ефективно комунікувати усно з іншими, взаємодіючи в різних сферах життя. Розуміння текстів на слух – це ще один важливий аспект. Здатність розуміти зміст автентичних текстів при слуханні свідчить про розвинену мовну компетентність. Граматична та орфографічна

правильність – це вказівник глибини мовної компетентності, який виявляється в коректному використанні граматичних та орфографічних правил при написанні текстів. Використання інтонаційних та невербальних засобів виразності вказує на вміння використовувати різноманітні засоби, такі як інтонація та невербальна мова, для емоційного та ефективного спілкування.

Аналіз теоретичного матеріалу показав, що мовна компетентність включає систематизовані знання лексичного, морфологічного, синтаксичного, фонетичного та орфографічного аспектів мови з метою побудови осмислених і зв'язних речень, оволодіння засобами вираження граматичних понять і граматичних категорій, різноманітними комунікативними засобами для розв'язання мовленнєвих і розумових проблемних завдань. З'ясовано, що вона включає навички та вміння адекватно використовувати фонетичні, лексичні та граматичні явища в мовленнєвій діяльності в ситуаціях.

Встановлено, що мовна компетентність включає такі елементи:

- 1) відтворюваність (вміння говорити і писати);
- 2) рецептивна компетентність (вміння слухати та читати. Такі риси, як автоматизм, гнучкість і стійкість, поступовість формування), граматичні знання та граматична обізнаність.

Отже, мовна компетентність – це багатогранне явище, яке виявляється у вмінні адаптувати мовні навички до різноманітних вимог та ситуацій. Володіння мовою вимагає не лише знання її правил, але й мистецтва використання цих правил в реальному житті.

Формування мовної компетентності представляє собою складний процес, що вимагає постійної роботи та використання різноманітних стратегій та шляхів. У роботі ми виокремили декілька шляхів формування мовних компетентностей:

- активне читання та аудіювання;
- активне усне спілкування;

- регулярне письмове висловлення;
- систематичне вивчення граматики та лексики;
- використання інформаційно-комунікаційних технологій.

У рамках цього дослідження було визначено такі мобільні застосунки та сервіси для покращення навчальної діяльності учнів: Duolingo, Memrise, Anki, Rosetta Stone, GermanPod101, GermanPod101 – audio, Words, Quizlet, Flashcards Maker, StudyStack, Reword, Lingoclip, Німецька з Nemo, Remember, Read German, MoDic, Learn German – Drops, Kahoot!, Padlet, Wordwall, LearningApps, My English Lab. Мобільні застосунки визначаються рядом критеріїв, які дозволяють користувачам порівнювати їх ефективність та вибирати оптимальні для своїх потреб. Нижче розглянуті основні критерії для порівняння мобільних застосунків у цьому контексті:

- доступність і зручність;
- інтерактивність;
- покрокове навчання;
- вимова та аудіювання;
- спільнота та підтримка;
- спеціалізовані ресурси;
- управління прогресом.

Зазначені критерії допомагають обирати мобільні додатки відповідно до навчальних цілей та вимог, що сприяє максимально ефективному процесу вивчення мови.

Під час дослідження ми виокремили низку переваг та недоліків використання мобільних застосунків. А саме найбільшою перевагою є доступність та інтерактивність мобільних додатків дозволяють учням навчатися будь-де та будь-коли, роблячи процес навчання більш захопливим. Персоналізація та мобільність полегшують навчання в різних умовах. З іншого боку, з недоліків, можуть виникати

проблеми, такі як відсутність структури в навчанні, залежність від інтернету та брак взаємодії та контролю. Важливо збалансувати переваги та недоліки для оптимального використання мобільних додатків у навчальному процесі

У практичній частині роботи було досліджено ефективність методики впровадження серії завдань на основі мобільних застосунків, зокрема освітньо-ігрового сервісу Kahoot, Wordwall та віртуальної дошки Padlet з метою розвитку граматичних компетентності; Quizlet та Flashcards Maker – для порашення фонетичних навичок, Learn German – Drops, StudyStack та освітньо-ігрового сервісу LearningApps – з метою розвитку лексичної компетентності в учнів старших класів загальноосвітньої школи та розроблено 8 фрагментів уроків із використанням цих застосунків.

У рамках роботи було проведено експериментальне дослідження на основі анкетування. За результатами анкетування можна зробити висновок, що школярам сподобалася робота з мобільними додатками та комплексом вправ, який був розроблений до них. Популярність запропонованих додатків та вправ зростає. За видом діяльності: 4 учні з 11 високо оцінили вдосконалення фонетичних навичок, 5 учнів зацікавилися вивченням лексики, а 5 учнів відзначили ефективність вивчення граматичних конструкцій.

Отже, можна стверджувати, що ми успішно зацікавили учнів та звернули їхню увагу на використання мобільних додатків для вивчення німецької мови. Висновок полягає в тому, що використання мобільних застосунків є ефективним засобом формування лексичних, фонетичних та граматичних компетентностей. Результати дослідження підтверджують, що використання мобільних застосунків сприяє розвитку мовних навичок та підвищенню мотивації вивчення німецької мови.

Сучасна освітня парадигма, адаптуючись до швидко змінюючогося технологічного середовища, враховує ключовий напрямок використання мобільних додатків у навчанні, зокрема німецької мови. Однак важливим завданням подальших

досліджень є визначення впливу цього методу на мотивацію учнів та розробка ефективних методик.

Одним з основних напрямків подальшого дослідження є аналіз впливу мобільних додатків на мотивацію учнів. Мотивований учень, ймовірно, більш схильний до активного навчання та досягнення кращих результатів. Розгляд факторів, що впливають на мотивацію, може визначити, наскільки ефективними є мобільні додатки у сприянні інтересу до навчання німецької мови.

Додатковий аспект подальшого дослідження полягає у розробці конкретних методик для вчителів, які використовують мобільні додатки на уроках німецької мови. Забезпечення вчителів ефективними інструментами та практичними порадами є важливим етапом у впровадженні інновацій. Це включає рекомендації щодо вибору додатків, створення структурованих уроків та ефективної взаємодії з учнями через ці технології.

Висновки роботи свідчать, що мобільні додатки можуть служити значущим інструментом для вивчення німецької мови. Однак деталізоване дослідження їх впливу на мотивацію та розробка конкретних методик використання є важливим завданням для подальшого вдосконалення освітнього процесу. Оптимізація використання мобільних додатків в навчальних програмах може вирішити проблеми, пов'язані зі стимулюванням інтересу учнів та підвищення їхнього рівня мотивації вивчати німецьку мову.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Активні методи навчання у викладанні іноземної мови: Посібник для викладачів іноземних мов вузів / Під ред. Бельтюковой. Київ, 1999. 158с.
2. Апалат Г. Ефективність використання відеоматеріалів на уроці англійської мови в старшій школі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологія.* 2019. Вип. 6. С. 154-157
3. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студентів класичних, пед. і лінгвіст. ун-тів / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Бутз М. Робота в групах: Вибрані статті. Варшава, 1994. 200с.
5. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках іноземної мови : тематичний збірник праць / упоряд. А. А. Волосюк; за заг. ред. А. О. Лавренчука. Рівне : РОППО, 2013. 29 с. Вишневський О. І. Методика навчання іноземних мов : навч. посіб.: 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання. 2013. 206с.
6. Використання платформи «Kahoot!» для дистанційного навчання. URL: https://osvita.ua/vnz/high_school/73080/ (дата звернення 11.09.2023)
7. Вовк О. І. До питання про сучасну стратегію навчання іншомовного спілкування у вищих навчальних закладах. *Вісник Луганського національного педагогічного університету ім. Т. Шевченка.* Луганськ, 2015. № 2 (82). С. 178–185.
8. Вовк О. І. Формування англомовної граматичної компетенції у майбутніх учителів в умовах інтенсивного навчання : дис. канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2008. 344 с.
9. Вовк О. І. Формування граматичної компетентності студентів-філологів у процесі оволодіння англійською мовою. *Вісник ЛНПУ ім. Т. Шевченка,* 2014. № 20 (136). С. 20–24.

10. Волкова І. В. Сутність мовних компетентностей та їх проекція на методику навчання мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2017. № 67. С. 73–76. URL: <https://eprints.oa.edu.ua/7419/1/21.pdf> (дата звернення 24.04.2022)
11. Вороніна Г.І. Організація роботи з автентичними текстами молодіжної преси у старших класах шкіл з поглибленим вивченням німецької мови. *Іноземні мови у шкільництві*, 1999. № 2. С. 55–59.
12. Грубіч Д. Педагогічні інновації в освіті: поняття та сутність. *Педагогіка та психологія*. 2011. Вип. 40(1). С. 34-39
13. Гутник В.М. Особливості формування фонетичної усвідомленості у майбутніх вчителів у комунікативному вступному корективному курсі з німецької мови. В.М. Гутник. *Іноземні мови*. 2016. №1. С. 22-29.
14. Дацьків О.П. Комплекс вправ для вдосконалення фонетичних навичок говоріння у майбутніх вчителів англійської мови засобами драматизації. О.П. Дацьків. *Іноземні мови*. 2014. №2. С. 33-38.
15. Задорожна І. П. Теоретико-методичні засади організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англомовною комунікативною компетенцією: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня доктор. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія та методика навчання: германські мови ». Київ, 2013. 20 с.
16. Інноваційні інформаційно-комунікаційні технології навчання / В. В. Корольський, Т. Г. Крамаренко, С. О. Семеріков, С. В. Шокалюк. Кривий Ріг. Книжкове видавництво Кирєєвського, 2013. 325 с.
17. Калінін В. О. Структура і зміст поняття «соціокультурна компетенція» вчителя. *Неперервна професійна освіта: Теорія і практика*. Київ, 2003. Вип. III – IV. 138 с. С. 65 – 72.
18. Красуля А.В., Лоян К.А. Переваги та недоліки мобільних інформаційно-комунікативних технологій навчання англійської мови студентів вищих навчальних

- закладів. *Соціальногуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства*: матеріали V Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників, м. Суми, 19–20 квітня 2018 року. – Суми : Сумський державний університет, 2018. – с. 272–273. URL: https://ifsk.sumdu.edu.ua/images/doc/SGA_IFSK_2018.pdf (дата звернення 22.07.2023)
19. Красуля А.В., Шумило А.О. Застосування мобільних технологій з метою розвитку іншомовної лексичної компетентності учнів при вивченні англійської мови. *Теоретична і дидактична філологія. Серія «Філологія»*. – 2020. – Вип. 32. – С. 49–59.
20. Кутішенко В. П. *Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій)*. 2-ге вид. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 128 с.
21. Леонтян М.А. Поняття «компетенція» і «компетентність» у теорії освіти. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. 2012. Вип. 176. С. 73–75. URL: <http://pednauki.chdu.edu.ua/article/viewFile/81299/76766> (дата звернення 25.07.2023)
22. Масалова С. В. Використання аутентичних відеоматеріалів при навчання іноземній мові. *Молодий учений*. 2015. №15. С. 46–48.
23. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник. 2-е вид., випр. і перероб. / кол. авторів під кер. С. Ю. Ніколаєвої. Київ : Ленвіт, 2012. 328 с.
24. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студентів класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / О. Б. Бігич., Н.Ф.Бориско, Г. Е. Борецька та ін. / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с, С. 112.
25. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник / С. Ю. Ніколаєва та ін. Київ : Ленвіт, 1999. 320 с.
26. Мобільні додатки, для вивчення німецької. URL : <https://deutsch->

online.com.ua/mobil%CA%B9ni-dodatky-dlya-vyvchennya-nimets%CA%B9koyi/ (дата звернення 14.09.2023)

27. Можливості сервісу Wordwall. URL : <https://karpecira.blogspot.com/2021/05/wordwall.html> (дата звернення 16.09.2023)

28. Морська Л. І. Методична система підготовки майбутнього вчителя іноземних мов до використання інформаційних технологій у навчанні учнів : монографія. Тернопіль : ТНТУ імені Володимира Гнатюка, 2007. 243 с

29. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов: програми затверджені Наказом Міністерства і науки України від 07.06.2017 № 804. С.113

30. Ніколаєва С. Ю., Шерстюк О. М. Сучасні підходи до викладання іноземних мов. *Іноземні мови*. 2001. № 1. С. 50 – 58.

31. Ніколаєва С.Ю., Шерстюк О.М. Сучасні підходи до викладання іноземних мов. *Іноземні мови*. 2002. № 1. С.39–46.

32. Німецька мова з нуля. Найкращі мобільні додатки для вивчення німецької мови. URL: <https://ukrainskagazeta.de/%d0%b6%d0%b8%d1%82%d1%82%d1%8f-%d0%bd%d1%96%d0%bc%d0%b5%d1%87%d1%87%d0%b8%d0%bd%d1%96/> (дата звернення 11.08.2023)

33. Новий тлумачний словник української мови(у трьох томах). том 1, А – К / Укладачі: В.В. Яременко, О.М. Сліпушко. – Київ, Вид-во “АКОНІТ”, 2006. – 926 с.

34. Онлайн-дошка Padlet. 10 ідей для вчителя. URL: <https://bogosvyatska.com/2021/02/06/%D0%BE%D0%BD%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BD-%D0%B4%D0%BE%D1%88%D0%BA%D0%B0-padlet-10-%D1%96%D0%B4%D0%B5%D0%B9-%D0%B4%D0%BB%D1%8F-%D0%B2%D1%87%D0%B8%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8F/> (дата звернення 20.09.2023)

35. Організація навчальної діяльності у комп’ютерно орієнтованому навчальному

середовищі: посібник / за ред. Жука Ю.О. Педагогічна думка, 2012. 128 с.

36. Освітні технології: навч.-метод. посіб / за ред. О. М. Пехоти. А.С.К., 2013. 256 с.

37. П'ятнадцять найкращих програм для вивчення англійської мови: письмо, усне мовлення та багато іншого (2023). URL : <https://preply.com/ua/blog/dodatky-dlya-vyvchennya-angliyskoyi/> (дата звернення 09.10.2023)

38. Павліщева Я. О. Роль інформаційних технологій у викладанні іноземних мов у ВНЗ. *Комунікативна спрямованість вивчення мовних дисциплін у вищих навчальних закладах*: матеріали міжвузівського наук.- практи. семінару. Харків : НЮУ ім. Ярослава Мудрого. 2015. С. 103–105

39. Паршикова О. О. Комунікативно-ігровий метод навчання іноземної мови учнів початкової загальноосвітньої школи (теоретико-методологічний аспект) : монографія. Донецьк : Вид-во «Вебер», 2009. 296 с.

40. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. / за ред. О. І. Пометун. Київ : Вид-во А. С. К., 2014. 192 с.

41. Практикум з методики викладання німецької мови у середніх навчальних закладах : посібник / С. Ю. Ніколаєва та ін. Київ : Ленвіт, 2017. 288 с.

42. Проценко Н. В. Основні труднощі навчання аудіювання. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*. 2012. Вип. 29 (1). С. 87–89.

43. Редько В. Г. Конструювання змісту шкільних підручників з іноземних мов: теорія і практика : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2017. 288 с.

44. Редько В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови. *Рідна школа*, 2014. С. 28–36.

45. Сервіси для вивчення німецької мови. URL : <https://cambridge.ua/uk/blog/7-best-vocabulary-apps/> (дата звернення 09.10.2023)

46. Сиденко А.С. *Метод проектів: історія і практика*. Школа. 2003. №6. С.96-111.
47. Склярєнко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок і вмінь. *Іноземні мови сьогодні і завтра*: зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Тернопіль, 1999. С. 96-97.
48. Словник іншомовних слів / [уклад.: С. М. Морозов, Л. М. Шкарапута]. – К.: Наукова думка, 2000. – 680 с.
49. Смоліна С.В. Методика формування іншомовної лексичної компетенції. *Іноземні мови*. Ленвіт. 2010. Вип. 4. С. 16–23. URL: http://www.irbisnbuv.gov.ua/cgibin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/im_2010_4_4.pdf (дата звернення 14.08.2023)
50. Тернопільська В. Сучасні тенденції мотивації навчальнопрофесійної діяльності студентів. *Вісник Національного університету оборони України*. 2020. № 5 (30). С. 141–144
51. Токарева Н. М., Шамне А. В. Вікова та педагогічна психологія : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ, 2017. 548 с.
52. Холод І. Методика викладання англійської мови : навч.-метод. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Умань : Візаві, 2018. 165 с.
53. Хорушко Н. М. З досвіду використання проектної методики у викладанні англійської мови. *Іноземні мови*. 2002. № 1. С. 16.
54. Шарко В. Д. Медіакомпетентність як компонент методичної підготовки вчителя та підходи до її діагностування. *Інформаційні технології в освіті*. 2012. № 13. С. 84-90.
55. Шевченко Є. Використання інтерактивних технологій для розвитку пізнавального інтересу на уроках англійської мови. *Англійська мова та література*. 2015. С. 4–6.

56. Шахнарович А. М. Проблемы психолингвистики / А. М. Шахнарович. – М. : Наука, 1987. – 268 с.
57. A Simple Way To Learn At Your Own Pace. MAKE FLASHCARDS YOUR WAY! URL: <https://www.ubacoda.com/flashcards/index.html> (дата звернення 15.10.2023)
58. Apps That Make Learning Fun! URL : <https://www.ulilab.com/> (дата звернення 22.09.2023)
59. Kuhl P. Learning and representation in speech and language. *Current Opinion in Neurobiology*. 1994. Vol. 4. P. 812–822.
60. Learning Apps - інтерактивні вправи. URL : <https://internetservisi.blogspot.com/p/learning-apps.html> (дата звернення 28.10.2023)
61. Online Tools for Teaching & Learning. URL : <https://blogs.umass.edu/onlinetools/knowledge-centered-tools/studystack/> (дата звернення 06.09.2023)
62. Read, before you write Listen, before you speak. URL : <https://www.languagereadingbooks.com/> (дата звернення 08.09.2023)
63. Reword app Die beste App, um englische Wörter zu lernen. URL : <https://reword.app/de> (дата звернення 10.09.2023)
64. Samimy K.K., Tabuse M. Affective Variables and A Less Commonly Taught Language: A Study in Beginning Japanese Classes. *Language Learning*. 1992.Vol. 42. № 3. P. 75
65. Smith, Alfred N. The Importance of Attitude in Foreign Language Learning. *Forum Journal*. 1975. Vol. 13. № 1–2. P. 81